

DATUM
2023-05-29
ERT DATUM
2023-02-16

DIARIENR
2023/35
ER BETECKNING
S2023/00440

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Från delar till helhet - Tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja (SOU 2023:5)

Statskontoret redovisar i detta remissvar sina ställningstaganden och synpunkter på Samsjuklighetsutredningens slutbetänkande.

Statskontorets övergripande bedömning

Statskontoret instämmer i utredningens utgångspunkt att förslagen syftar till att skapa en mer sammanhållen och personcentrerad vårdkedja. Statskontoret tar inte ställning till enskilda förslag, men gör några medskick i den fortsatta beredningen.

Statskontoret har tidigare analyserat SiS vård av barn och unga enligt LVU och pekat på flera brister.¹ Nuvarande ordning fungerar inte tillräckligt väl och det är angeläget att situationen förbättras. Vi lyfte bland annat fram oklarheter gällande regleringen av olika aktörers ansvar för placerade barns hälso- och sjukvård, samt att flickor far illa i större utsträckning än pojkar.

Vi menade att det finns skäl att överväga att i lag utöka dessa barns och unga rätt till hälso- och sjukvård i den region där de är tvingade att vistas (vistelsregionen). Utredningen gör bedömningen att det inte är lämpligt att vistelsregionen har det lagstadgade ansvaret då vården i många fall behöva hållas ihop med insatser som påbörjats före placeringen och som kan behöva fortsätta efteråt. Utredningen gör alltså till viss del en annan bedömning än Statskontoret om hur ansvaret bäst ska fördelas. Men vi välkomnar att frågan om att förtydliga ansvaret för placerade barns vård uppmärksammas. I slutbetänkandet lämnas inga förslag, då utredningen bedömer att tillgång till hälso- och sjukvårdsinsatser för barn och unga på särskilda

---

¹ Statskontoret (2022:4) *SiS vård av barn och unga enligt LVU – förutsättningar för en trygg och ändamålsenlig vård.*

ungdomshem behöver utredas i sin helhet och inte bara kopplat till skadligt bruk eller beroende. Statskontoret delar den bedömningen.

Statskontoret ser positivt på utredningens fokus på kompetensförsörjning. Utredningen är medveten om att problemen redan är stora och att kompetensförsörjningen är central för att förslagen ska kunna få avsedd effekt. Statskontoret vill betona vikten av att kompetensförsörjningen prioriteras – inte bara inom psykiatri utan i vården och omsorgen som helhet.

Statskontorets synpunkter på konsekvensbedömningarna

Statskontoret vill göra ett antal medskick om konsekvensbedömningarna och finansieringen. Förslaget om att regionerna, i stället för SiS, ska bedriva tvångsvård för personer med skadligt bruk eller beroende är en omfattande reform, som det är svårt att bedöma konsekvenserna av. Förslaget innebär en utvidgning av regionernas ansvar och kompetensområde. Därtill innebär flera andra förslag förtydligande av ansvar, vilket i sak inte är ett ingrepp i den kommunala självstyrelsen. Men förslagen kan komma att leda till högre kostnader för såväl regioner som kommuner, då förtydligande av ansvar ofta medför ambitionshöjningar. Utredningen förefaller medveten om detta, exempelvis bedömer utredningen att statens minskade kostnader för förvaring av personer som omhändertagits enligt LOB ska överföras till regionerna, trots att detta inte bedöms vara ett nytt åtagande för regionerna. Statskontoret vill ändå göra regeringen uppmärksam på att flera av förslagen kan komma att driva kostnader.

Utredningen menar att en reform av denna storlek innebär risker, samt att det är komplexa processer som tar lång tid. Utredningen bedömer att förslagets konsekvenser beror på flera omständigheter inte minst hur regering, regioner och kommuner väljer att fördela resurser till området. Samt hur det samhälls-ekonomiska utrymmet och problematiken kopplat till kompetensförsörjningen utvecklas. Ytterligare en viktig aspekt som lyfts fram i utredningen är risker för att nya patientgrupper kan leda till undanträngningseffekter ifall inte andelen vårdplatser i sluten- och öppenvård ökar i motsvarande grad.

Statskontoret konstaterar att risker såsom undanträngningseffekter och kompetensförsörjningsbrist finns kopplade till flera förslag inom vård- och omsorgsområdet under senare år. Vi delar utredningens bedömning att kompetensförsörjningen är avgörande för att reformens förslag ska leda till avsedda förbättringar.

Sammantaget menar Statskontoret att det är svårt att överblicka de sammantagna konsekvenserna av reformen. Vi vill därför betona vikten av att regeringen analyserar förslagets konsekvenser och kostnader i de fall regeringen avser gå vidare med förslagen.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningschef Jessica Bylund och utredare Karl Holzwardt Kristiansson, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Karl Holzwardt Kristiansson